

Donatíu del Senyor
Josep Estabat i Ferris

L'HOSTOLENCH

REVISTA MÍNIMA
D' HISTORIA, LITERATURA Y FOLK-LORE

Pro aris et focis.

ANY II

SANT FELIU DE PALLEROLS, MAIG DE 1900

NUM. 8

P L O M A D E S.

L'ALTRE díe era jo à casa d' un amich.
Ens estavam al balcó.

Y les campanes tocavan.

—Per què tocan les campanes, Pau?

—Les campanes, Pere, tocan al enterro d' un gran perdut.

*
**

Ninch..... nanch..... Les campanes tocavan, y tocavan al enterro d' un gran perdut.

Y en aquella terra, als grans perduts els acompanyan al cementiri ab la pompa que sembla propia dels homes de bé.

*
**

Enterravan à *don* Matheu.

Nº 8575.

Y doscentes persones seguían al mort.

Y el mort era un diputat, qu' havia contribuït à les desgracies de la nació votant lleys iníqües.....

Era un criminal enriquit ab bens dels pobres, ab les cases y ab les terres dels frares y dels Hospitals....

Era un banquer, qu' havia escorxat al pròxim ab maneigs de Bossa.....

Era un fabricant, que 's bevia la sang dels treballadors.....

Havía robat à tots els qu' anavan al enterro.....

Y era un mal espòs, que d' un model de virtut, n' havia fet una martre vestida de seda y pedreria.....

Les campanes tocavan.

Y doscents beneyts-culpables seguían al mort.

Y els qui seguían al mort, encare no tenían la dignitat dels esclaus de la gleua.

*
* *

Veusaquí que, mentres el mort passava, nosaltres véyam dos civils que duyan, lligat ben fort, à un pobre home.

Y à n' aquell home jo 'l coneixia, tant bé, al menys, com havia conegut à don Matheu.

Y aquell home era un pare de familia honradíssim, un treballador sense feyna, un pobre despreciat de tothom. De què havia de menjar, si 'l criat de don Matheu l' hi havia tirat la porta à la cara y l' havia insultat villanament?

Havía robat un pà d' una fleca.

Y el portavan lligat ben fort, perque no fugís.

Era un «criminal temible.»

*
* *

Al cementiri feyan discursos en *honor* de don Matheu. Volían dar al mort lo que 'l viu no conegué may.

*
* *

Y jo demanava á n' en Pau, si sabia 'l nom d' *allò*.....
Y en Pau me deya qu' *allò* era la Justícia del Segle.
Y jo l' hi responia:—molt hem avençat.

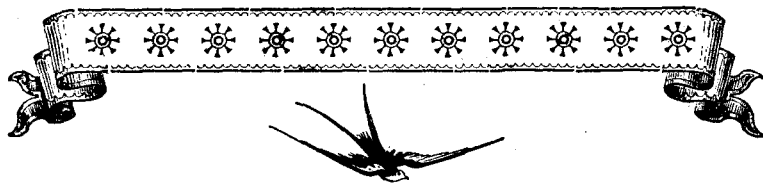
*
**

Y acotava la testa, y 'm venia á la memoria l' hemistiqui del tendre Rossetti, el gran poeta moldau; y ab frase del cantor de Dacia expressava 'l meu pensament amarguíssim:

AIXÍS ES TON SEGLE.

J. M. GARGANTA.

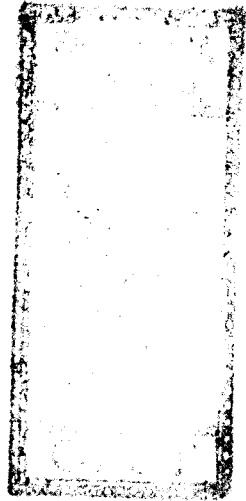
LOS GUARDIANS DEL MASNOU

Lema: AMOR.

La Francisca y en Magí
eran dos guardians de fama,
que l' un guardava garríns
y l' altre bestiar de llana,
eran los dos orfanets,
fills de Sant Martí Sacalma,
la Cisca, del mas Bruguer
en Magí del mas Donada.
Abdós havían crescut
de la caritat cristiana,
en lo Masnou de Sant Pere
de Las Planas sufragania.
L' Elisabeth y en Llorens,
los masovers de la casa,
los estiman ab l' amor
casi bé... de pare y mare;
com Deu ab los seus secrets
no 'ls ha donat may fillada,
cuydan los desamparats
ab goig, amor... y esperança

Al ser bons pera guardar

los remats los hi confiaren,
á la Cisca 'l de godays,
á n' en Magí lo de llana.
Cresqueren ab sant temor
cumplint sempre bé sa tasca
com solen fer los criats
qu' ab Deu saben conformarse;
tant bé compregué 'n Magí
l' art de guardar la remada,
qu' arribá á ser majoral
dels mellors de la montanya;
girava ab un sol xiulet,
las ovelles d' una plana
sabía curalshi 'ls gams
y adobar camatrencadas.
La Francisca fou mirall
de porqueras y criadas,
sabía engreixar los porchs
ab menys temps qu' en altres casas.
Sentiren abdós l' amor
com tota persona humana,
qu' arribant á certa edat
té vocació per casarse;
pèl temor d' ofendre á Déu
ab pensaments ó ab paraulas,
no han gosat may declarar,
lo que dins sos cors hi passa:
de miradas y sospirs
y de rajols en las galdas
aixó sí, n' hi havían molts,
cada volta que 's trobavan.
Cançat lo pobre Magí
de sufrir tanta frisança,
alsantne los ulls al Cel,
va demanarne coratge.....

Nº 8575.

Lo meteix dia al cap vespre
quand junts los remats tancavan
á l' aymía del seu cor,
li digué aquestas paraulas:
—¡Ay, Francisqueta, amor meu!
¡ay, companya de desgracia!
¡si jo pogués ser garrín
del remadet que tu 'n guardas!
¡ó tant sols jo pogués ser
dels teus esclops flonja palla!
¡qué 'n sería de felís
en ta cara enmirallantme!...
—Que 't creus pastor estimat,
respón la Cisca galana,
que 't donaría bastó
ó bé fortas trepitjadas?
lo blatdemoro escayrat
menjarías en ma falda,
y los crostonets de pá
que reservo en las butxacas
per aquells que son més quiets
y no esgarrían als altres
á barrigar péls quintans
y á fer malbé las viandas.
L' Elisabeth, qu' es patró
de mestressas catalanas,
va sorpénder la converça
desde dins de la cabanya;
digué per sí:—fora encárrechs:
avuy meteix á la cambra
crido als dos, y ab en Llorens
n' hém de traure l' aygua clara.

Quand fou dit lo sant rosari
y feta la perolada,

preguntan als dos llogats
si era cert que s' estimavan,
y contestan sens embuts:
—oh, sí, sí, ab tota l' ànima;
donchs, no volém embolichs,
sent aixís, demá á Las Planas
á veurer 'l senyor Rector,
li contarém lo que passa
y que os tiri trona avall
y os casi d' una vegada.
Dit y fet; al endemá
falta gent cap á Las Planas
per arreglar los papers;
desseguit vingan proclamas;
y lo dilluns, cap á Olot
á comprar las arrecadas,
y demés qu' han menester
per lluhir lo nuviatge.
—Jo un devantal de sergil
y faldillas d' indiana...
—Jo un' ermilla de patents
y d' estamenya unas calças...
La mestressa que té seny
va interrómprels la paraula
dihent:—no compreu bonichs,
que 'ls bonichs, no duran gayre.
Callaren un breu moment...
per ells la mirada basta.
De sobte digué 'n Llorens
ab veu molt intencionada:
--tots, ab l' ajuda de Deu,
cumplirém nostra esperança
.
Aquells dos caritatus
que 'ls havían fet de pares,

volen qu'ells fassen de fills
y 'ls fan hereus de la casa.

.
La Francisca y en Magí
eran dos guardians de fama,
y avuy son dos masovers
de lo mellor de montanya.

MIGUEL BOSCH Y MIR.